

2647

Kā kurais...

Dāšam laba ta pate wežā, bet dašchš japno titai par „Bubi-galwinu“.

Kuršch šmehejis gahrdoš „Bubi“, tas pee teem ari turefees.

Pirmklasīgs papirots!

Jes brijwas rolas nobalšošanā, šchis grupas rada rašbu šimajai, la nejauschibas un warbuhtibas espehjamās uš kara šola, šewišchēi budscheta peememšchānā, kur atšewišchlo grupu intrefes wiswairat taduras. Tadehš fastiisti jau tagad jarehlinās ar to, la koalīcijas wairakuma wairš nati un waldības šchis espehjamā turā lairā deend.

No otras pušes apgalwo, la aigahjušchō grupu weedā koalīcija jau pastiprinajusēs ar dašchēm deputateem no minoritātem, tas wina uškal dodoi 51 balši Saeimā. Wet par lašbu zenu? Un te nu zodaš tas jautajums, kas rada dašchās par budscheta drijšu un laimīgu peememšchānu. Ceejot koalīcijā šchē minoritatu pahrstahwi bej šchānbām prašis ari šawas kompenzācijas, kuras lihdš šchim ir bijušchās koalīcijai nepereemamas, jo zītādi tee jau ceetu koalīcijā ari agrat. Wet apšolot šchis kompenzācijas koalīcija wehl wairat nošweras uš labo pušē un padodas minoritatu espaidam. Ja jau lihdš šchim Dubins wareja diktēt dašchās prašības un šchis nekautrejas runat par muššu agrarreformas rewišchās nepereezschamību, tad tagad šchis prašības buhš wehl kategoriskatas. Un tas war rādīt tahdas neehrtības, kurām pahri šchis ari koalīcijai nebuhš espehjamās. Šchō prašību pirmee šimptomī jau wehrojami peem. ehreju kategoriskajā prašībā wehš wenas weetas walšā bantās padomē nelaiža Fr. Trašuna weed. Tapat war buhš šinamas prašības ari zītās nošarēs, kas zeešchē šchitā ar budschetu, peem. minoritatu šchōlam, kultuvelām eestahdem un zītām wajadšibām, ko tagad grūhēti paredset. Ka tahdas kompenzācijas war buhš prašitas un ari apšolitas, par to leezina kaut tas šchis, la runajot par jaunū minoritatu deputatu eestahdānu koalīcijā, nelas neteel minētš par šchis eestahdānās nošajūmeem. Tā tad weegli espehjamī lahbi šchēni nolihgumi.

Wet taini šchē šchēnece nolihgumi ir tas, kas rada dašchās nemeem politistās aprindās, bet ari plaschā šchēdribā. Kad pašchās šemneeku šchēnecebas kongrešā dāubš šemneezības delegati prašija pehš šchitākem pašchādromumeem par waldības lihdšchēnejo darbību atteezībā uš šemneezības interešchū atbalstīschānu, llmanis teem atbildēja ar wispahreju frazi, la eestahdāna koalīcijā prasot ari šinamu peelahpšchānos. Wet lahda ir šchē peelahpšchānās un zīt tāhlu wina war ees, par to ir nolūseja. Tadehš ir dābigi, la šchō jauna peelahpšchānās minoritatu kategoriskō prašību preelchā uš muššu walšis wispahreju interešchū rešchēna war buhš šchūmiga preelchā pašchās koalīcijas un winas atbalstītajem. Tas dōd weelu pretneeku dibinateem ušbrakumeem un nemeera rādīschānāi wisplāschānās šchitās aprindās, kas newar nahš par labu muššu walšis šchēdribā meera nostiprināschānāi.

Un tadehš ari šchōlam, la pee budscheta apšchēchānās, kur politistās šchitības wiswairat eedegēes, ir espehjamās dašchādas warbuhtības un glūschē megaiditi pahrešchēgumi, neišchēhšot pat atšewišchlu rešoru budschetu nošaidīschānu un šchō ar to ari waldības šchit. No dašchām aprindām un wina preesē jau šen teel weka agitācija par dašchū rešoru budschetu rādīschānu. Šchē agitācija išeizās ari budscheta komiščās šchēdēs. Un ja winai rakšos šchēmas Saeimas plenaršchēdēs, tad šchēchēgijumi buhš neišchēhšami, kas budscheta peememšchānu war ašchawet uš ilgotu laiku, par launu wisai walšis šchēneezībāi.

Celšchēme.

Par brunoto laupīschānu

munis papildus šchō: 16. aprill ap pulstā. 7 watarā šchilges pagastā robeščās aplaupiti wairati žela brunzeji, kureem nolāupiti ap 80.000 rublu naudas. Čaupitājs bijis brunozēes ar kara šchānteni un re-

Zukurfabrikas apšchate.

Swehdeem, 18 aprill zukurfabrikas atz. šch. walde bij ušajinajusē prees preelchānājus, fabrikas atzonorus un lauchšaimneekš cerānees pee jaunzela-mās fabrikas, lai eepašchētinātu ar jau weitto darbu. Wet tam wehl zukurfabriku apšchati bij cerādusēes weetejās šemtopības šchōlas un šchōlotāju instituta audšchēmi. Cerādusēes weesjus apšchēi zukurfabrikas waldeš preelchāneekš agronomš A. F r i š ch - m a n s. Pehš tam fabrikas direktors rihšchōjš agr. inž. A a š ch e dēma pahrešchātā par weitto darbu. Š mehnešchās atpalaš fabrikas ehšai lila pirmo pamatāmei un nešchāstees uš wisām grūhētibām darbi jau ištahlu weitti, la fabrikas galwēnā ehšā ušchēta un ušchāhbita leela dala no fabrikas mašchīnam. Fabrika buhš pilnīgi gatawa auguša mehneši. Winas galwēnās mehnešis ir rašchot zukur wāschū šemē, lai newajadsetu to ceeweši no ašchēm. Zukurbeeschū audšchēchānās espehjamība ir peerahēdijusees pilnīgi un neweenam par to newar buhš nelahdu šchānbu. Šemgales lihdšchēnūmi klimata šchid ir ištewīgātā weeta zukurbeeschū audšchēchānāi, tadehš ari te teel želta pirmā zukurfabrika. Wiswairat zukurbeeschū ir rašchotš un ari uš preelchānā peeteitš Behnes rajonā. Pehš tam nahš Dānšchās rajonš lihdšchē Meitenei un tahlat lihdšchē Wez. Platonei, tad Tulumā rajonš u. z. Wet tam wehl zukurbeeschū audšchēchānā peeteitšchēi lauchšaimneeki no dašchēm Wāšchēm un Dāgales rajoneem. Dāgale dašchē rajonā loti noderīgi zukurbeeschū kultiwēchānāi. Kaut gan tranšports no Dāgales ištahš deščgan dahrgs, tad tomehr Dāgale zukurbeetes war lehtati rašchot jo tur ir lehtati šchāhneeki.

Lihdšchē šchim jau ir peeteitšchēes 691 zukurbeeschū audšchēchā ar 579 ha šemēs platībū. Tā la pehēdējā laikā peeteitšchēmi šchir ween pawairojūschēes, tad war zeret, la zukurbeeschū šchējuma šchōplātibā pawairošes wehl par 50 proz. Wet tam wehl fabrikai peeteitšchās zukurbeetes no Beetumas ap 300 ha. Šanemot kopā wisus šchōš zukurbeeschū peeteitšchūmūs fabrika jau pirmā gadā war buhš pilnīgi apweerinata.

Peeteitšchās zukurbeeschū ženā lauchšaimneekēm ir ištewīgās un, la redžams, leela dala šemūru šchōrot, la zukurbeeschū kultura žels wisu šchēneezību, jo tas pazēš zitu angu rašchās un šemēd wisu lauchšaimneezības nosaru atlihtībū; it šewišchēi tad šchāms par šchōpības atlihtībū.

Tahlat agronomš A a š ch e r š i š dēma ištū pašchādromjumu par zukurbeeschū audšchēchānās nošchēni lauchšaimneezībā. Ar zukurbeeschū kulturu muššu lauchšaimneezībā eestahjēes jaunš laimēis. Newar buhš diwu domu, la ta wedis muššu šemūrus pee leela'as lablāhšības. Newar pašchēl peemehra, tad lahda zukurbeeschū fabrika buhš darbojūschēes bej panahšchūmeem. Ja Dānšchā tagad teel želta pirmā zukur fabrika, tad nepaees ilgs laiks, kad mehš želšim wehl dāubšas zukurfabrikas.

wolwēri un mašchēes ar šchāpara mašū. Noštuma weelā neweješchē ar automobili eeradās šchēgawas aprindā preelchāneekš pahhš Bubenāus un šchēgawas kriminalpolīcijas preelchāneekš šchēpīsch ar wairākem eerebneem. Uš ašchōmu pamata apšchētinatās dašchās šchāubīgās perjonās. —gš.

Wīlze. B a l š ch a š ch i š a. Pilšoniņ Robertam Kaušam bij nošagti wairati balši, kuri bijušchēi nošchēti pee Wīlzes mušchās leelžeta grahwi. Tagad noštādrotš, la balši ašchēti pee weetejā gatera un ištēloti lokomobila kurināschānāi. —gš.

Šchēgawa. 15. aprill polīcija ašchūreja uš Beetumas šchōšchās Beetumas pawalstneeku Franzi M. lenzi, kuršch nelegali bij pahruahjis robeščū. —gš.

Aistureis gahju put. 16. aprill šchēgawas pagastā polīcijas lahrtībneekš B. uš Beetumas šchōšchās ašchūrejis lahdu Serbijas pawalstneeku Franzi Starwani, 21 gadu wežu. Ašchūretāis pašchādromjō, la no Wāhšchās nahjis uš šchēgawu nolūhšā atrast darbu. Starwans nošchētiš emigrantu un behglu etapa preelchāneekām. —gš.

Tulumā. P i l š ch ē t a š w a l d i g r i b n o š o t e e š a i. Tulumā pilšchētas domes pehēdējā šchēdē šchē cerānāis jautajums par bijušchās pilšchētas waldeš nodoschānu teesai par buhš un kurināmā materiāla ištūhšchūmeem. Dome pagaidām šchō jautajumu ašchāhja neišchēhēru un nolēma šchānti ašchāhrtēju domes šchēdē šchē jautajuma zauršchānāi un komiščās ištewēschānāi, kura šchānti jaui wegās pilšchētas waldeš darbību. —gš.

Čalānušchā. U g u n s g r e h i š. 17. aprill ištēhšās ugunšgrēhš walstij peederōschā lopu kuhli, pee tam ehšā nobega lihdšchē pamatām. Čabēga ari bešmit jaunšaimneekēm lopbarība. Ugunš grēhšēes no gatera lokomobiles šchūstēna šchūstēlem. —gš.

Čelawa. Š i n u š a h h i š a. Pilšoniņ Wāhrtinam Feldmanim weetejās Čel. Čalūmu mahjās šchēnāmi laundari nošaguschēi ap 20 pudu linu 100 šchēhribā. Nošagteši šchē atrasti pee Auguštū St. Čreta nobota šchēgawas aprindā weertēes, nekšū wainīgā šchēchānāi pee atlihtības. —gš.

Behdigi wehl M. Čašchē runāja pirmās zukurfabrikas dibinatāju wahrdā.

Pehš tam ištēlošlowatu inžchēneers P f e i š e r š, kuršch wada fabrikas montāschās darbus, eepašchētināja prees preelchānājus ar jaunzela-mās fabrikas eestahru. Fabrika pahrešchānās ap 30.000 pudu deend un ištēgawos 4500 pudu zutura. Fabrikas ehšā želta pehš doz. Č a u š e š p r o j e k t a un te ir 92 metri gara, 20 metr. plata un no 10 lihdšchē 14 metr. aughā. Šem weena jumta ar galwēno fabrikas ehšā atrodās zutura noliktawa un mašchīnu mahja. Mašchīnu mahjā pašchānā teel ištewēhēti mašchīnu pamati. Fabrikā buhš pawalstam 4 žuta žalti ar 1000 kw. metr. šchēchānās wiršūmi un 12 atm. šchēdeena. Tad šchis ušchāhbitās diwas ištawita mašchīnas. Weena tranšmīščās 500 š. šp. un šchā šchēneota ar generatoru 250 š. šp. Wet tam wehl fabrikai wehl buhš 21 metors un šchōš dinamo fabrikas apgāišchānāi.

Beeweitās pee fabrikas beetes šchis šchāhšchās šchēchēi ištewēhēdā šchāhš, kur ar ušchēnš pahlihdšchēi šchis nošchēdās uš elewatoru, pazēš uš mašchātawu un gweščhāmo mašchīnu. No šchēchēstājām beetem 14 dišchūros ar filtru ušchēna pahlihdšchēi šchis eegūhā šchā, kura pehš wairāschārtējas ištewēchānās šchis nowadita ištēgawos, kuru šchēdē apšchēchānās wiršūme 1100 kw. metr. Pehš tam šchēchēstās šchūrups nowadita wātūm oparatos, kur tas šchis wahrits, lai eegūhū zukur kristalūs. Tad šchāhārita maha atšchēst un tahlat kristalīschās leelajos kristalīschānos, pehš tam nowaht žentrifugās, kur kristali teel atdaliti no šchērupa un mašchātāi.

Tā la zukurfabrika pahchēhēs loti dāubš ušchēna, tad no Čelupes uš fabrikā šchis ištewēhēdās leelās ušchēnš wadā šchā pumpi dīhš 100 š. šp. motorš.

Peē fabrikas ušchēta ištēlošlowatu inžchēneers Č a u š e š k o t a mehānīsta darbūnija, kura pee šchē leela ušchēnšma nepereezschāma.

Pašchānā fabrikā teel ištewēhē mašchīnu montāschā pee kuras šchāhā weens ištēlošlowatu inžchēneers un 4 montēeri.

Uš zukurfabrikas apšchati no šchēgawas bej prees preelchānājem bij cerādusēes wairati Dānšchās laimēstātes mahjības šchēhē, intrefenti, wairati šchōtografu un no Pahliščhā šchōmu ruhšchēchības. Pehš eepašchēchānās ar jaunzela-mās fabrikas eestahru prees preelchānājem un fabrikas walde pašchēchās pee šchēchām pūšchēnām, kur fabrikas direktors Čašchē dēwa wehl ištewēlošchū pašchādromjumu par zukurruhšchēchību un ušajināja prešē šchēchē pahlihdšchē ralu. Prees preelchānājem wahrdā atlihtēja „Čaunā Šemgaleščhā“ redaktors J. Š p r o g i š a ištewēhēdāms uš to, la lihdšchē šchim prešē weenmehr ir nahlūst pretim jaunajam pahchēchūmām un neleegš sawu atbalstu ari turpmā Pehš tam wehl šchōja dāubš nowēhšchējumi nu šchēnājumi. —gš.

Wahhšla.

Čaunu atšchēn debijas.

Šchē parāhš, la šchōnāi uš galu ejet, tad jāsahš domāt ari par jaunū anšchāmū jāsahšchānu turpmatās šchōnās darbībāi, teatros šchāhš čaunu šchēhē debijas, kuri rešchēti uš angoschēnānem nahšamāi šchōnāi. Parāhš šchē jaunee šchēhē nahš no žiteem teatreem, waj ari kuršchēm un dašchādām teatra štūbičām, lai peerahēditi šchāms šchēchās, bet noteel ari zītādi — šem šchō kuršū un štūbiču mašchās uš bej jāms peeteizās jaunēschēi, kureem wehl w i š a truhšē, lai waretu rešchēti uš darbību lahda dāubš mašchōpeetnāi newamā teatri.

Tahds „p a h r p e t u m s“ bij notijis ari šchēgawas Č a t w e e š ch a Teatri, kur peelchēem, 16. aprill debiteja Častwju dramatišchō kuršū audšchēne Č i l i j a P e t e r š o n e, tehlošana Člīnās lomū Rudolfa Člāumana ištē „Š t r o d e r d e e n a s Š i l m a t i š ch o s“. Šchē jaunawa ir min. kuršū p i r m ā gada audšchēne, pee tam ne labatā un šchēhīgātā, kurai kuršū wabība pat neattahj šem kuršū audšchēnē wahrdā atlihtībā ušchāhēes. Un tomehr wina bija eedomājūschē gūhē lahduš pašchēchūmūs debijā. Šchēlas tad ari bija tāš, la wina šchēi demonstrēja šchōms i t r u h ē t u m u s, bej kuru nowēhšchānās gan neweena šchātūwe wina par šchōm mahšchēneezīstō darbīneji nepereemēs. Ne šchātūweš gaita, ne šchēstš, ne balšš, ne tehlošchānās eejūhā wina wehl newlausa, newas jau nerunajot par lomās mahšchēneezīstō weidojumu. Tadehš buhš lahāti, ja wina domu par atšchēis lajēru jau tagad atwehš, un nošchēni pahchāhās pee šchōm šchēhū atlihtīschānās. Ašchōwīnē newar leelot pahragri ištēhšchōš „žahšchēns“.

Aug. Čolāis.

Beetejās šchāns.

Walšis darbīneeku beedribās šchēgawas nobalās šchō nahšamāis mehchānājus treščchēn, 21. aprill parāhā laikā. Roti wehl war peeteitēes wihreščhēi. Peeteitšchānās pee šchēchēnā mehchānāma šchēi atšchēnās un peelchēnās no pilš. 7.30—10 watarā Walšis darbīneeku lihdā, Katoli cēlā 8/10. Člēšmu ištewēhēes šchēchānā. Wāhšchē-

